

Відзив

на дисертаційну роботу **Білявцевої Вікторії Вікторівни** на тему: «Продуктивність молодняку свиней за згодовування білково-вітамінно-мінеральної добавки «Енервік», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.02 – годівля тварин і технологія кормів.

Актуальність теми. Дисертаційна робота В.В. Білявцевої виконана на актуальну, дуже важливу тему вирішення проблеми забезпечення населення України дешевою високоякісною свининою. У теперішніх умовах у веденні галузі свинарства в Україні особливе значення належить відновленню поголів'я та кількості річного виробництва і споживання свинини у розрахунку на душу населення, що певною мірою є показником економічного розвитку країни, її стабільності і безпеки.

У цьому аспекті актуальними є проведені автором дослідження на принципах інтенсивного ведення свинарства з використанням біологічно активної кормової добавки з вмістом карнітину.

За рахунок уточнення норми введення препарату на конкретному кормовому фоні, підвищується ефективність використання білково – вітамінно - мінеральної добавки із забезпеченням виробництва високоякісної свинини.

Практичне вирішення вказаних питань досягнуто дисертантом завдяки комплексному підходу в контексті оптимізації використання білково-вітамінно-мінеральної добавки «Енервік» та карнітину при вирощуванні та відгодівлі молодняку свиней в реальних умовах господарства. При цьому важливо, що тема дисертаційної роботи входить до складу наукових досліджень кафедри годівлі сільськогосподарських тварин та водних біоресурсів Вінницького національного аграрного університету: «Розробка та вивчення ефективності використання нових біологічно активних добавок на основі ензимів у годівлі сільгосподарських тварин», яка координується Львівським національним університетом ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького в рамках наукової теми: «Застосування альтернативних джерел поживних та біологічно активних речовин в тваринництві і птахівництві». Номер держаної реєстрації 0108U006790.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова концепція, висновки і пропозиції виробництву сформульовані автором дисертації за результатами 3 балансових, науково-господарського та виробничого дослідів, які проведені згідно з існуючими у зоотехнії методами досліджень на мінімальній чисельності поголів'я свиней. Детальний аналіз методик і лабораторно-аналітичних досліджень свідчать про те, що як балансові, так і науково-господарський та виробничий дослід на молодняку свиней є прийнятними і за методологією відповідають сучасним вимогам. Дисертант застосувала широкий спектр досліджень, який дозволив всебічно і ґрунтовно оцінити не тільки господарсько-зоотехнічні, економічні і

технологічні аспекти роботи, а й виявити вплив багатьох досліджуваних факторів на метаболічні і морфологічні зміни, що відбуваються в організмі свиней.

Згідно з поставленою метою і завданнями автором вдало застосовані методи біометричної обробки результатів досліджень. Тому ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, наведених у дисертації є, на мій погляд, достатнім.

Наукова новизна. Автором теоретично та експериментально доведено ефективність застосування нової БВМД «Енервік» з карнітиному годівлі молодняка свиней.

Доповнено і розширено положення про стимулюючий вплив нової добавки у складі кормосумішок на продуктивність свиней при вирощуванні та відгодівлі, перетравність поживних речовин корму, обміну речовин та якість продукції.

Наукова новизна одержаних результатів підтверджена патентами України на корисну модель «Спосіб підвищення продуктивності молодняка свиней № 110774.

Значення для науки і практики висновків та рекомендацій. За результатами досліджень автором встановлено оптимальний рівень використання БВМД «Енервік» у кількості 50 г/ткормосуміші упродовж усього періоду відгодівлі, що сприяє збільшенню валового приросту живої маси на 8,58% і зниженню витрат корму на 1 кг приросту та забезпечує рентабельність виробництва свинини на рівні 27,1%.

Наведені у дисертаційній роботі результати досліджень можуть бути використані як фермерськими, так і колективними господарствами, які займаються відгодівлею свиней, а також викладачами вузів під час читання лекцій і проведення практичних занять зі студентами та слухачами курсів підвищення кваліфікації за напрямком «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Повнота викладення основних результатів дисертації в опублікованих працях. Основні результати дисертаційної роботи опубліковано в 11 наукових працях, з них: 5 статей (3 – у наукових фахових виданнях і 2 – у виданнях, включених до міжнародної наукометричної бази РИНЦ), 4 – матеріали конференцій, 1 – патент і 1 технічні умови на використання БВМД.

Змісті оформлення дисертації. В результаті детального вивчення змісту дисертаційної роботи можна відмітити, що вона викладена на 185 сторінках комп'ютерного тексту, у т.ч.: основний текст дисертації - на 122, список використаної літератури – на 40 та додатки на 23 сторінках. За структурою дисертаційна робота складається з таких розділів: перелік умовних позначень, вступ, огляд літератури (28,4%), матеріали та методи досліджень (8,6%), результати експериментальних досліджень (27,8%), аналіз та узагальнення результатів досліджень (6,24), висновки, пропозиції виробництву, додатки та список використаних джерел. Список літератури включає 402 літературних джерел, у тому числі 44 іноземної літератури. За останні 10 років наукові джерела займають 59%.

Структура дисертації відповідає вимогам ВАК.

У **вступі** автор наголошує на значенні галузі свинарства у вирішенні м'ясної проблеми через використання екологічно безпечних і екологічно доцільних препаратів, окреслює актуальність теми і завдання досліджень, новизну і практичне значення окремих результатів.

Огляд літератури віддзеркалює тему дисертаційної роботи і слугує підставою для обрання напрямку і проведення намічених досліджень. В огляді наукових джерел у межах 4-х підрозділів В.В. Білявцева висвітлює експериментальні і технологічні дані різних авторів стосовно теми дисертаційної роботи. Проте, не заперечуючи доцільність і логічність у наведенні літературних повідомлень, зауважу, що дисертант захоплюється посиланнями на одних і тих авторів. Так посилання на літературні джерела 39, 45, 73, 81, 120, 177, 185 та 318 зустрічаються за текстом більше 6 разів. Зауважу також, що дисертантом не на всі джерела представлені посилання. Так посилання на літературні джерела 17, 18, 23, 158, 183, 198, 225, 228, 247 та 278 відсутні. Зустрічаються повторення однакового матеріалу у різних підрозділах та невдалі вирази.

У **розділі 2** «Матеріали та методи дослідження» подано окремі схеми науково - господарських та фізіологічних дослідів. Стислий, але змістовний опис методики проведення експериментів дозволяє уявити напрям і обсяг реалізації поставленої мети. Варто відмітити, що поряд з господарсько – зоотехнічними показниками доступності, перетравності поживних речовин у молодняку свиней дисертант провела оцінку використання азоту, кальцію та фосфору у організмі молодняку свиней. На достатньому рівні представлені морфологічні і біохімічні показники крові з визначенням забійних якостей тварин.

Зауваження і побажання щодо розділу 2 зводяться до наступного:

- відсутня характеристика піддослідних тварин як на початку дослідів, так і у кінці (додаток);
- відсутня загальна схема досліджень, яка б засвідчила про обсяг наукових досліджень;
- не зрозуміло, за яким методом проводили фізіологічні, науково-господарські та виробничий дослідів та за якою методикою підбирали кількісний та якісний склад піддослідних тварин;

Надто вагомим за обсягом і суттєвим за змістом є **розділ 3**, в якому висвітлені результати досліджень автора. Цей розділ складається із 7 підрозділів і 12 пунктів, в яких наведені характеристика кормових умов, годівлі молодняку піддослідних тварин, вплив БВМД «Енервік» з карнітиномна ріст, витрати корму, процеси травлення, відгодівельні якості, гематологічні і забійні показники.

Недоліком викладення цього розділу є відсутність аналізу закономірностей та захисту наукового положення.

У **розділі 4** узагальнюючи отримані результати досліджень В.В. Білявцева взаємозв'язує цілий ряд зоотехнічних, фізіологічних, морфологічних і економічних даних для доведення завершеності поставленої мети і правильності вибору напрямку досліджень, а також критично співставляє свої результати власних досліджень з результатами інших дослідників.

Завершуючи цей розділ, автор стверджує, що в роботі запропоновано оптимальну схему використання нової БВМД «Енервік» з карнітином, згодовування якої дозволяє отримувати дешеву і якісну свинину в умовах Вінницької області.

Приєднуючись до висловленої думки автора, а також позитивно оцінюючи роботу загалом, вважаю необхідним висловити деякі загальні зауваження і побажання:

1. У завданнях першим пунктом є розробити рецепт БВМД «Енервік» для використання у годівлі свиней. Не зрозуміло чи виконано завдання?
2. Хотілось почути пояснення, яким чином у кормосуміш вносилися добавка і як контролювали її однорідність?
3. Яким чином вівся індивідуальний контроль за динамікою живої маси піддослідних свиней?
4. Не зрозуміло чому для вивчення перетравності поживних речовин раціону взяли тільки дві групи і чому другу дослідну?
5. Розкрийте механізм інтенсивності росту молодняка свиней у 2 – ї дослідної групи (770 г) при затраті корму на кілограм приросту 4,63 кг (табл. 3.15).
6. У таблиці 3.7 допущені неточності у розрахунку введення БВМД «Енервік» до складу раціону піддослідних свиней, тоді як за схемою досліду (табл. 1) повинно було б бути 25%. Чому її ввели тільки 20%?
7. Обґрунтуйте завишені норми годівлі піддослідних тварин (табл. 3.3).
8. Незрозумілий взаємозв'язок дії БВМД «Енервік» із зменшенням маси печінки та шлунку у тварин 2 – ї дослідної групи (табл. 3.18), тоді як маса серця, легень та нирок у них збільшується.
9. Дайте теоретичне обґрунтування підвищення перетравності органічної речовини, протеїну, жиру, клітковини, БЕР молодняком піддослідних свиней при використанні БВМД «Енервік» у їх раціоні.
10. Розкрийте механізм збільшення у крові свиней 3 – ї дослідної групи кількості еритроцитів, лейкоцитів та тромбоцитів.
11. В узагальненні результатів досліджень відсутнє кінцеве заключення про головні закономірності і концептуальні досягнення одержаних автором дисертації результатів.
12. Висновки 1 та 2 не є короткими, оскільки вираз «доз» є ветеринарним, а не зоотехнічним.
13. У пропозиціях виробництву не зрозуміло, для якого періоду і у якій кількості використовувати БВМД «Енервік» на вирощуванні чи відгодівлі? Чому у пропозиціях дається добавка до комбікорму, коли дослідження проводились на кормосумішах?
14. За текстом дисертації трапляються граматичні, технічні помилки, описки, редакційні упущення, неточності тощо.

Загальний висновок

Дисертація В.В. Білявцевої є закінченою науковою працею, виконана на мінімальному поголів'ї молодняку свиней і оформлена згідно з встановленими вимогами.

Дисертаційна робота містить результати великих за обсягом і клопітких за характером проведення автором досліджень, які у сукупності розв'язують наукове і практичне значення з пошуку нових оптимальних кормосумішок для повноцінної годівлі молодняку свиней на вирощуванні та відгодівлі, що забезпечує рентабельність галузі без зниження їх відгодівельних та забійних якостей.

Висновки і пропозиції здобувача відповідають характеру проведених досліджень і витікають з результатів дослідів.

Зміст автореферату відповідає самій роботі, дисертація написана державною мовою на достатньо високому рівні, має внутрішню послідовність. За формою, обсягом досліджень та змістом відповідає вимогам МОН України п.9,11,12,13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. №567, а її автор, Вікторія Вікторівна Білявцева, заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.02 – годівля тварин і технологія кормів.

Офіційний опонент:

доктор сільськогосподарських наук,
завідувач кафедри технологій у
птахівництві, свинарстві та вівчарстві
Національного університету біоресурсів і
природокористування України

Ю. В. Засуха

Ліцензія Засухи Ю. В. засвірено
М. В. Бароновська
М. В. Бароновська
М. В. Бароновська

